

Femeia și Família

foaie beletristică-literară.

Apare în 1 și 15 a fiecărei luni.

Abonamentul: pe an 10 cor., $\frac{1}{2}$ an 5 cor., $\frac{1}{4}$ an 2 cor. 50 bani. Pentru România: pe an 14 lei, $\frac{1}{2}$ an 7 lei. Un număr 50 bani.

Scriitori Moderni.

Antoniu Cehov.

Literatura beletristică rusă nu e veche, dar' în timpul mai nou ea are reprezentanți esențiali, de renume european. Regele lor, sau să-i zicem după conceptul rusesc, Țarul lor este fără îndoială *Turgenjev* († 1883) scriitor realist, aproape fără păreche între scriitorii slavi. De aceea unii admiratori ai lui au zis, că Turgenjev este cel mai mare geniu artistic, ce a avut până acum rasa slavă.

Dar' în afară de Turgenjev mai sunt o frumoasă pleiadă de poeti și prosatori ruși, ale căror opere s-au tradus mai în toate limbile europene.

Între acestia este și *Antoniu Pavlovici Cehov*.

Cehov s'a născut la 1860 în Taganrog (l. marea de Azov) și azi este medic practic în Moscova. El a scris de tiner, de prin anul 1879, narațiuni, schițe umoristice etc., scoțându-le în mai multe broșuri și volume.

În serierile sale, îndeosebi în schițe, Cehov este măestru în descrierii fideli, în copii de pe natură, dându-ne scene și tipuri originale și interesante din viața rusească, atât de puțin cunoscută în Europa. Unele din ele, cu deosebire dramoletele sunt de caracter umoristic, dar' cele mai multe au timbrul pesimismului, atât de caracteristic la cei mai mulți scriitori ruși.

Scrierile lui Cehov tocmai pentru că reoglindează viața rusească de toate zilele, sunt foarte popolare și răspândite în Rusia, și sunt traduse în cele mai multe limbi europene. Numai la noi s'a tradus foarte puțin din acest autor.

La 1888 Cehov a fost premiat din partea Academiei imp. ruse cu marele premiu Pușkin, pentru vol. seu *Raszkazy* (Narațiuni). Opurile lui sunt: *Pesztriye Raszkazy* (Narațiuni pestrițe), *V Szumerkah* (În Penumbră), *Raszkazy* (Narațiuni), *Duel* (O narațiune mai lungă), apoi dintre cele mai noi: *Palatul nr. 6*, *Ivanov* (dramă) etc.

În nrul de azi dăm schița *Părăstasul* de Cehov, tradusă din colecția *V Szumerkah*.

PĂRĂSTASUL.

Schiță de

Antoniu Cehov.

In satul Verchnije Saprudy, la biserică cu hramul Născătoarei, tocmai se sfîrșise slujba d-zească. Oamenii nu mai stau liniștiți la locul lor, ci es cu grămadă din sfintul locaș.

Numai Andrei Andreici stătea nemîșcat. Andreici avea o boltiță, aparținea inteligenței satului și era unul dintre cei mai bătrâni oameni din sat. El să răzimase de marginea chorului și aștepta Ieva. Fața lui rasă, durdulie, nu de tot netedă și stricată de vîrsat trada azi două sentimente contrare: supunere față de destinele sorții nepetrune și o superbie fără margini față de trecătorii, ce să strecură pe lângă el, îmbrăcați cu rocuri, ear' femeile cu năfrâmi pistrițe. În cinstea Duminei Andreici să îmbrăcase asemenea unui dandy. El avea un roc de postav, eu nasturi galbini, de os, pantaloni de coloare albastră, cari nu erau vîrbi în cisme și era încălțat cu galoși solizi, nește galoși colosali, diformi, tocmai de aceia, de cari poartă numai persoane serioase și pătrunse de sentimente religioase.

Ochii săi tulburi, greoi sunt îndreptați spre păretele sanctuarului, împodobit cu ico-

nele sfintilor. El privește fețele sfintilor, cari îi sunt deja de mult cunoscute; să uită la crâsnicul Matvei, care își umflă obrazii și stînge luminile; privește la iconostas, pe care să afiă icoane sfinte, la covorul învecinit, la diaconul Lopuchov, care se grăbește a ești din altar, aducând anaforă pentru biserică în vîrstă. Toate acestele le văzuse el de mult, le văzuse foarte adeseori, și le cunoaște cum își cunoaște casa... Numai un lueru e curios, și neobișnuit: în ușa cea de cătră mează-noapte stă părintele Grigorie, care nu să desbrăcease de ornate și își mișcă în continuu cu mânie stufoasele sale sprâncene.

— Doamne dă-i sănătate, dar oare cui face el semne? — să cugetă Andreici.

— Eată, face semn și cu degetul. Și bate cu piciorul în pămînt — D-zeule! Aceasta e o istorie, Precesta mea! Oare pentru cine sunt aceste?

Andrei Andreici privește în jur și observă, că biserică e de tot goală. Numai la ușă să află vre-o zece oameni, dar și aceștia sunt cu spatele cătră altar.

— Dar' vino odată, când te cheamă omul! Ce stai acolo, ca o statuie? — să aude glasul furios al părintelui Grigorie. — Pe tine te chem!

Andreici privește la fața roșie, mânoasă a preotului Grigorie, și abia acum pricepe, că semnele cu sprâncenele și cu degetul erau adresate lui. El să cutremură pe un moment, să deslipește de păretele chorului și păsește spre altar, ciorsăindu-și galosii.

Andrei Andreici, tu ai dat țidula în care să zice, că să se cetească rugăciuni pentru mantuirea sufletului răposatei Maria? — întrebă preotul mânos, îndreptându-și ochii asupra obrajilor grași, încercându-i ai lui Andreici.

În acestei frumoase țări, sensuală și mistică totodată, dispusă spre plăcere și devoțiuțe. Dându-se nebunește distraçõesilor și bucuriilor pămîntești, avea scrupule momentane și căințe trecătoare.

— De sigur, iubită, repetă ea introducând pe d-na de Mauves sub o verandă care domina grădina și bătând pretinește pe umărul Ioanei, ai făcut bine că ai venit la Saint-Jean...

Cu ajutorul lui Dumnezeu și a bunului nostru soare îți vei recăști aici vesela față de mai nainte... Si uită că ai deja o față mai sănătoasă.

Într-adevăr, fie că emoționea reamintirilor făcuse să î-se urce săngele în obraz, fie că bogata lumină dela Mează-zi o înveluia cu o caldă desmerdere, tinera femeie, sub vîlul ei lung, părea că posedea din nou toată atracția primăvaraticei sale frumuseți. Răzimată de unul din pilastri verandei, își dase înapoi vîlul de vîndavă, și în severă încadratură a crepului englez, față sa de un oval delicat, tenul ei alb ca laptele și bogatul ei păr blond eșiau la iveau în mod artistic. Corsajul ajustat

Cabinetul Romanelor.

Doliul vîduvei.

De

André Theuriet.

(Urmare).

Scumpă doamnă, bine ai venit la Saint-Ieane... Permite-mi să te îmbrățișez... Sună prea fericită revăzându-te! Si sună tristă revăzându-te de tot singură!... Sărmanul domn de Mauves, atât de tiner, atât de simpatic și atât de grabnic dus dintre noi... Ah, aceasta e o mare durere care turbură o viață întreagă... Din nefericire o cunoște încătăva. Eată deja cinci ani de când sărmanul meu bărbat e în mormînt și nu încețez a-l deplâng... Singurătatea mă apasă scumpă doamnă, ah, cât mă apasă de mult!

Acstea cuvinte de primire, vorbite cu volubilitate și esprimate în accent meridional,

fuseseră adresate Ioanei de Mauves pe pragul micii vile Boschetti din partea unei femei niciu înălță nici bătrâna. Fața ei era olivie, avea talie sveltă, era petulantă ca o căprioară și remarcabilă prin focul încă arzător al ochilor ei negri, prin abundența părului ei negru, creț și chiar și prin un fel de amestec de familiaritate și urbanitate, ce caracterizează femeia din Nisa de ori și ce condiție socială ar fi.

Doamna Valperga aparținea societății alese și era una dintre cele mai bogate proprietare din Peninsula Saint-Ieane. Mica vilă Boschetti ce o da în chirie străinilor, forma dependență unui vast domeniu pe care-l administra ea însăși și ale cărui fructe și flori le vindea în mod foarte avantajos. Deși afecta că deplâng fără încetare pe defuncțul Valperga nu se feră de distraçõesi, și fără îndoială, ca să animeze singurătatea, care o apăsa atât de mult, în fiecare săptămână își primea în vilegiatură la Beaulieu și Saint-Jeanne amicii din Nisa precum și colonia străină. Femei de lume și catolică încotată, ea era una din tipurile cele mai bine caracterisate ale popora-

— Da, aşa este.

— Aşa dar tu ai scris-o? Tu?

Si părintele Grigorie îi arată mânios țidula. Pe țidula aceasta, care a fost dată împreună cu o prescură, stătea scris cu litere mari, strîmbe:

„Pentru mântuirea sufletului roabei lui D-zeu Maria, *curtesana desfrânată*“.

— Da, e adevărat.... Eu am scris aceasta — răspunde Andreici.

— Cum ai cutedat tu să scrii aşa ceva? îl întrebă cu voce trăgănată preotul și în glasul său răgușit să cuprindea mânie și spaimă.

Andrei Andreici îl privește cu uimire stupidă, să miră și îl cuprinde frica: nici când în viața lui n'a grăit în aşa ton părintele Grigorie cu un poporean, care aparține inteligenței satului. Ambii tac un minut și privesc unul la altul în ochi. Uimirea lui Andreici e aşa de mare, încât fața-i durdulie să face lătăreață, ca aluatul când îl versi din covata.

— Cum ai putut să-ți permiți aceasta? repetă preotul.

— Ce? întrebă Andrei Andreici în ton îndoelnic; exprimând trăgănat cuvîntul.

— Si tu nu mă pricepi? grăiește în mod șoptitor preotul Grigorie, făcând mirat un pas îndărât și bătând în palme.

— Ce porți, rogu-te pe umeri: e cap ori un alt obiect? Tu dai o țidulă pentru pistol, scrii însă pe ea cuvinte, cari nu e cuviincios să se esprime nică pe stradă. Ce te înholbi? Ori poate nu știi, ce înțeles au aceste cuvinte?

— O spui aceasta cu privire la vorbele *curtesană desfrânată*? șoptesce Andreici, roșindu-se și clipind din ochi. — Dar D-zeu în îndurarea sa... a iertat acestei curtezane... și i-a pregătit asilul. Si cum să se înțeleagă această vorbă să vede din viața sfintei: Maria egipteană — mă rog de iertare...

Andreici voiește să se mai folosească de un argument pentru a se legitima, dar îi se încurcă vorba și își șterge buzele cu mâneca.

— Adeacă aşa înțelegi tu aceasta? esclamă preotul Grigorie, bătând în palme. D-zeu a ierat-o — mă înțelegi? — a ierat-o, tu însă o înnovăști, o ponegrești, o numești cu vorbe necuvîncioase și încă pe cine? Pe propria ta fiică reposată! Un asemenea păcat nu vei afia scris nici în cărțile sfintei, nici în cele lumești. Eu îți zic: să nu voi ască omul a fi chiar prea înțelept! Da, fiule, să nu se sfătoșească omul! D-zeu îți-a dat minte spre a

și lungile cute ale hainei sale de cașmir negru faceau să apară supleță taliei sale și voluptuoasele conturi ale peptului seu plin.

La vedere grădinilor scăldate în soare un suspin îi întredeschise buzele roșii, puțin cănoase și marii sei ochi de un albastru de vinețele aveau o strălucire umedă.

Când d-na Valperga se decise să-și ia remas bun, Ioana se întoarse contemplativ să se așeze sub galeria de sticlă.

În fine dorința îi se realiză. Avea din nou înaintea ochilor sei acest ținut care îi reamintea atâta ore de amor și de deliciu ce le gustase împreună cu Robert.

Deasupra capului ei citronii și orangii înverzeau, amestecați printre frunzișul ușor al olivilor și al umbelelor de brazi în formă de umbrele. În față îi venea miros de viorele și de heliotrop, adus de vîntul mării și la extremitatea unei terase înflorite de geraniu, un radios peisaj maritim se perdea în zare. Ritmic se isbeau de stânci valurile spumegoase și mediterana cu scânteie ca de diamant își întindea vasta sa față de azur, mărginită de

cerceta lucurile, dar' dacă tu nu o știi folosi, nu-ți bate capul cu nimic.... și taci.

— Dar' ea a fost o... *actriță*, să fie eu iertare, grăi Andrei Andreici, cu față uimită.

— Actriță! Ori ce ar fi fost, tu trebuie să uiți toate după moartea ei și să nu scrii lucruri de aceste pe țidulă.

— Aceasta e adevărat — declară Andreici aprobat.

— Trebuie să ți-se deo un canon — strigă din altar diaconul, cu vocea sa de bas, privind disprețitor la fața perplexă a lui Andrei Andreici. — Atunci vei înceta cu sfatoșenile! Fata ta a fost o actriță vestită. Să scrie și în gazete despre moartea ei... filosofule!

— E drept... în adevăr... cuvintele nu sunt potrivite, zise încet Andreici, dar' eu nu le-am folosit să o înnovășesc, părinte Grigorie, ci am voit să mă esprim ca din biblie... ca să știi mai bine pentru cine să faceti rugăciunile. Doară în catastiful părăstaselor să scrie: Ioan băiatul, Iagor luptătorul, Pavel ucisul și alții... Aşa am vrut și eu...

— Aceasta n'are înțeles, Andrei! D-zeu te va ierta, de altă-dată însă cugetă-te mai bine. Înainte de toate nu filosofa, umble-ți gândul ca la cecialalți. Fă zece mătăni, când zici rugăciunile, și acum poți merge!

— Bine, grăi Andreici, bucurându-se că predica morală să aștepte și dând feței sale un aer de demnitate și onestitate. — Zece mătăni, pricep. Dar' acum vreau să vă rog și eu pentru ceva... De oare-ce totuși eu îi-am fost tată... Si fiindcă reșopata, ori cum a fost, a fost fata mea, aș vrea... mă rog de iertare, aș vrea să te rog, să-i faci un părăstas. Si te rog și pe d-tă, părinte diaconoane!

— Vezi, aceasta e la loc — grăi părintele Grigorie, desbrăcându-se de odăjdii. Aceasta e de lăudat, e bine... Aeum mergi. Îndată vom face.

Andrei Andreici pleacă dela altar cu pași măsuраți și să opreste în mijlocul bisericiei cu față roșie, sârbătoarească, a cărei expresiune să potrivește cu festivitatea unui părăstas. Crâsnicul Matvei aduce înaintea lui măsuța cu coliva și îndată după aceea să începe célébrarea părăstasului. În biserică e tăcere. Nu se aude decât sunetul metalic al cădelniței și cântarea trăgănată...

Lângă Andrei Andreici stă crâsnicul Matvei, moașa Macarjevna și băiatul ei, cu mâna seacă. Afară de ei nu se află nimănii în biserică. Diaconul cântă cam slab, în un

ton de bas neplăcut, dar' cu toate astea versul și cuvintele sunt aşa de triste, încât Andreici își uită din când în când de timbrul sârbătoresc și să adâncește în gânduri.

El își aduce aminte de Mașutca să... Să cugetă, că ea să născut în timpul când el era încă în slujbă la familia boierească din Verchnije Sapрудy. Ocupat peste măsură cu slujba sa, nici n'a băgat bine de seamă cum îi-s-a înciripat fata. Periodul lung de timp, când fetita era o ființă grațioasă cu părul blond și ochi visători, abia de mărimea unei copeici*), îi trece fără de veste pe dinaintea ochilor. Fata a fost crescută, ca în generație toți copiii servitorilor, cari stăteau în grătie la boieri, în cea mai mare desmerdare, la olaltă cu domnișoarele. Boerii ca să le treacă de ură, au învățat-o a cedi, a scrie, a dansa, ear' el nu să așezea îngrijit de educația ei. Numai câte-o dată, arareori, când o întâlnea în poartă sau pe trepte, își aducea aminte, că mititică este fata lui și încât avea timp liber, începea să o învăță rugăciunile și istoria biblică. O, pe vremea aceea el era un bun cunoșteor al dogmelor religioase și al sfintei scripturi. Fetița îl asculta cu placere, deși se arăta fără voie și peste tot era serioasă. Rugăciunile le recita căscând, dar' era foarte atentă îndată ce tată ei, dându-și silință să se esprime în figuri, îi povestea întemplieri din biblie. Ea se făcea palidă și privea mirată cu ochii ei albastri, când auzea de pedeapsa Sodomei și de suferințele micului băiat Iosif.... Când apoi Andreici a eșit din slujbă și pe banii adunați și-a deschis în sat o boltită, Mașutca a plecat cu boierii la Moscova....

Cu trei ani înainte de moarte, fata a cercetat pe tatăl-șeu. El abia a cunoscut-o. Era o femeie tinără, bine încheiată, cu maniere de damă și îmbrăcată domnește. Vorbea înțeles, cu expresiuni din limba literară, fumată și dormea până la amiază. Când a întrebat-o Andrei Andreici despre ocupația ei, Mașutca îi-a declarat, privindu-l în față cu nerușinare: „Eu sunt actriță!“ Servitorului de odinoară îi se păru sinceritatea aceasta de culmea cinismului. Mașutca începu să făli cu succesele ei și cu viața de artistă, văzând însă că tatăl-șeu roșește și face gesturi de mirare, tăcu. Așa în tăcere și fără a se privi mult unul pe altul, trăiră laolaltă vre-o două săptămâni, până când pleca fata.

*) Monetă rusească mică. Trad.

o lature cu un lanț de muniții rosa-cenușii. Coasta se întindea cât își lua privirea, pudrată de o lumină de argint, tăiată încă-colea de mari umbre vinete. Își așeza în perspectivă promontorile sale, între cari cap Martin își arăta în profil vîrful seu păduros și Bordighera aburoasele sale case albe,

Peisagiul își păstrase surisurile și farmecul seu. Singur, acela cu care Ioana simțise această bucurie răspândită pe cer și pe mare singur Robert era absent pentru totdeauna.

Mica vilă încă nu se schimbase aproape de loc. Salonul își păstra tapiseria de mătăsă galbenă, brodată, sala de măncare, plafondul seu desemnat cu girlande înflorite. În odaia în care odinoară fusese apartamentul nupțial a tinerilor soț, patul larg și jos își întindea încă draperia de un albastru palid sub muselina care cădea în cute drepte. Ioana aflată pe tapetul cu fond alb și desemne de flori pata întunecată ce se făcuse returnând bărbatul ei un calimar cu negreală și răzimându-se de balcon, revăzându-o odinoară, fațada tapetată cu purpură. Începând cu dimineața următoare, cu o grije

plină de gingăsie, își detine silință ca pretutindenea să redea lucrurilor fisionomia de odinoară. Ioana aduse cu sine cărțile și măruntișurile preferite ale defunctului. Le așeză chiar în locurile ce le ocupaseră cu șese ani mai nante; garnisit vasele de rose de Niel și Safrano pe cari Robert le iubea, împins sub verandă scaunul lung pe care venea Robert după dejun să săză, și să fumeze stând în fața mării.

Timpul îi se părea acum ca-și-cum ar fi stat pe loc. Erau aceleasi parfumuri, cari intrau lin prin ferestre, aceleasi sgomot familiar al valurilor, aceleasi vîsle albe, cari eșau una după alta din micul port Saint-Jean și alunecau plecate spre Beaulieu...

Une-ori vocea unui pescar sau a unui lucrător care mergea de-alungul terasei intona căte o cântare deja auzită și Ioana cuprinsă de alucinațiile provocate prin această absolută asemănare a presentului cu trecutul trăsărea, crezând că vede deodată silueta lui Robert apărând pe prag. Inima-i bătea cu atâta putere încât loviturile îi-le simțea până în gât, apoi sentimentul realității o apuca cu bruschetă din nou

Înainte de plecare ea rugă pe tatăl-seu să meargă împreună pe malul râului la primblare. Andreici îi împlini rugarea, deși îi venea greu să merge la primblare ziua în ameaza mare, la vedere tuturor oamenilor cinstiți, cu „actriță“ cu o „perde-vară“.

— Ce frumoase regiuni sunt aici — zise ea entuziasmată. Ce prăpăstii și ce peisaguri înverzite. Doamne, ce frumos este locul meu natal. Si începu să plângă.

— Aceste regiuni ocupă numai de giaba locul, și gândă Andrei Andreici uitându-se la prăpăstii cu o privire lungă și neputând să sepe de ce e încântată fără-sa. — Ele atâtă folos aduc, cât laptele de țap — și zise el.

Ea însă plângă, plângă și respiră aerul cu lăcomie, ca și când ar fi simțit, că nu mult timp va mai avea să-l respire...

Andrei Andreici clătină din cap, asemenea unui cal pișcat de muște și începe să face la cruci, ca să alunge tristele aducerii amintelor...

— Pomenește, Doamne, pe răposata ta roabă, pe curtesena desfrânată Maria — șoptește el — și îi iartă toate păcatele.

Cuvintele necuviințioase de nou i-au esit pe gură, dar el nici nu observă: ceea ce a devenit odată credința unui om, nu e în stare să o scoată, nu predicele părintelui Grigore, dar nici cel mai radical mijloc!

Macarjevna suspină și șoptește ceva. Mitjka, băiatul cu mâna seacă, stă adâncit în gânduri.

„...Unde nu-i suferință, nu e durere, nici suspin...“ cântă diaconul cu glas tremurător, acoperindu-și obrazul drept cu mâna.

Din cădelniță se ridică un fum albăstru și se scaldă în razele de soare ce intră pieziș pe fereastra și împart în două părți spațiul gol, posomorit al bisericei. Si se pare, ca și când cu fumul ar pluti în razele de soare însuși spiritul răposatei. Noua de fum, care se asemănă cu buclele unui copil, se învîrt, se înalță spre fereastra, ocolind cu sfială duliu și durerea, de care sunt cuprinse aceste sărmane finite.

De zece ani.

O doamnă în vîrstă repetă unui flăcău tomnic:

— Am treizeci și doi de ani, treizeci și doi, știi asta?

— Dar cum, Doamne iartă-mă să nu știu, când de zece ani îmi spui tot asta!

când își vedea reflectată într-o oglindă, propria imagine în doliu și lumina ochilor dilatată prin chimerica-i aşteptare. Un frig slăitor îi îngheță atunci săngele în vine și înșelată vârsa în tacere șiroaje de lacrămi.

N'avea habar! Ei îi plăcea să provoace aceste estase ale alucinațiuniei chiar și cu prețul sfâșietoarei redeșteptări a realității. Ioana era asemenea acelor bolnavi, cari prin întrebuițarea morfinei își amorțesc pentru o oră suferințele și cari continuă să luă o dosă tot mai mare deși știu bine că numai își înșelă durerea fără a o vindeca espunându-se astfel suferințelor celor mai erâncene când intoxicațiunea va fi încestată. Ioana se înăpățină a resuscita timpul de odinioară și a trăi în el.

În plăcutele după ameze ale lunei lui Decembrie, cari în ținutul dela Corniche, par primăvaratice, Ioana eșa în pelerinaj la toate acele unghiiuri ale peninsulei, cari îi marceau câte o etapă a fericitului ei amor.

Uneori urmând îngustul drum al vameșilor, care șerpuește deasupra stâncilor dela țermure trecea înainte printre brazi până la petroasa

Căsătoria unui timid.

Novelă de A. Cim.

Sunt doisprezece ani de atunci. Biroul telegrafic din orașul R... numera pe aceea vreme un împiegat de prima clasă, aspirant de a fi numit în scurt timp împiegat principal, care ardea de dorul de a se însura și nu cutează la suflet de om să-și mărturisească legitima și laudabilă sa aspirație.

Edmond Charoy, așa se numea, era timid, foarte timid, cel mai timid și fricos dintre muritori.

Părinții sei, oameni onesti și harnici agricultori din jurul orașului R... doriau și ei foarte mult să-și vadă fiul așezat.

Era și vremea, căci se apropia de treizeci de ani; dar ei știau prea bine că o tărancă nu putea să convină fiului lor și că miresa trebuie căutată la oraș printre tinerele domnișoare cu o educație excelentă și cu zestre grasă. Edmond-ului era vrednic de o fată căt de avută și de frumoasă! Din nefericire părinții lui Edmond nu aveau legături cu burgezimea din R...

Vîitorul nostru împiegat principal, al cărui serviciu actual constă din spedarea și primirea depeșelor dela posta din Paris, prin care împrejurare biroul din R... era unul din cele mai ocupate, — observă în luna lui Decembrie că „corespondentul“ seu, adeca colegul pe care-l avea în Paris la capitolul firului telegrafic și care era însărcinat să-i dea replica, să primească telegramele transmise prin el și să-i transmită cele cu destinație pentru R... fusese schimbat. În loc de un ampliat, era o ampliată, care coresponda cu el și încă o ampliată nemăritată.

Având ocazia să-i zică în repetiție rînduri „dama mea“, dama mea, te rog, — dacă binevoiți, ea fini prin a-i răspunde în limbagul telegrafic concentrat și redus, care se amestecă cu stilul Negrilor:

— Nu sună doamnă: ci domnișoară.

*

Pe cât era de zăpăcit, nesigur, pusă min Edmond Charoy când se află în fața oamenilor, pe atât se arăta de curagos și îndrăsnit din depărtare. De exemplu, când scria epistole sau se află la aparatul seu telegrafic. Din depărtare își rezbuna timiditatea sa.

Înceț, pe înceț își căștigă increderea corespondentei sale. În decursul scurtelor, dar dese-

movilă unde se înalță masivul turn Saint-Hospice. Aici o surprinse într-o zi pe ea și pe Robert o ploaie torențială și amândoi se refugiaseră în joasa sală de-asupra boltiturei căreia este vechiul observator militar.

(Va urma.)

Puțină salamă.

Teologii unui seminar catolic erau necăjiți din cauza, că li-se dădea ca legumă numai varză și ear varză. Trimiseră deci o deputație la episcopul, ca să-l roage să schimbe acest lucru.

— Suntem nemulțumiți, grăi oratorul deputației, din cauza că ni-se dă, ca legumă, tot numai varză.

— Bine, filori, dar ce altă legumă ați dorii? întrebă episcopul.

La întrebarea aceasta tinerii nu se așteptă. Oratorul deveni perplex. Unul din ei însă să reculese și-i șopti ceva. Atunci oratorul cu fruntea ridicată grăi:

— Am dorit, Escoleană, o altă legumă, d. e. — puțină salamă.

lor intervale de timp liber ce li-l permitea transmiterea telegramelor și în contra regulamentelor cari interziceau con vorbiri particulare, își povestiseră multe amănunte intime, își desătăinuise foarte multe lucruri.

— Mi-am pierdut mama, încă pe când erau copilă de tot mică, îi spuse ea; și tatăl meu, în acel timp era căpitan într'un regiment de linie. Mai târziu ca șef de batalion s-a retras la pensie și pe mine m'a așezat în Ecouen într'un pensionat unde am fost educată.

Eșind din pensionat am rămas acasă timp de doi ani. Am trăit la tatăl meu, care m'avea de unicul copil... Mă ocupam cu menajul, ceea-ce îmi făcea mai multă placere, da, decât să lucru în afară! Dar tatăl meu n'are altă avere decât pensiunea sa, care va începe deodată cu el. Sunt astfel lipsită de avere și ca mai târziu, la moartea sărmanului meu scump tată, să nu fiu lipsită de orice mijloace de existență, a trebuit să recur la administrație și să mă provad cu un post.

— Această post fără îndoială, îl vei părăsi azi, mâne, ca să te măriți, zise Edmund, insinuându-se.

— Nu cred, n'am deloc semne.

Zestre nu am, curtezani tot asemenea, dă o ști astă tot atât de bine ca și mine. O lucrătoare, o tărancă se fericește ușor, nu e însă tot asemenea și cu noi. Adeseori am învinuit soartea și mi-am zis, de ce nu m'a lăsat Dumnezeu și pe mine să fi esit din fericitul și nepretențiosul strat tărănesc; de ce m'a pus în condiții ca să mă simt între cer și pămînt; de ce deja prin naștere mi-s-a luat puntea de către mă putea retrage înapoi în sinul fericitei tărănimii fără a provoca curiosul dispreț al lumei, ear pentru propășire — de ce mi-a pus în cale stâncile miseriei omenești? și în fine mi-am zis, că în loc să mă fi provăzut cu brevete, să mă fi învățat la piano și în arte libere, să mă fi lăsat o simplă munca, pe mine care par că am fost anume născută ca să trăesc pentru modesta noastră casă, să mă îngrijesc de bărbatul și fericirea vetrei. Si eată scumpe domnule, ce se alege din vocațiunile cele mai plăcute și mai sfinte! concluă în mod glumești amplioata, preferind aceasta distractie veselă, sterilelor regrete și deprimătoarei tristețe.

*

„E foarte de treabă aceasta colegă și nu rezonează de loc rău“ concluă și găndeau și ea și-l spuse: Maria Valdier.

— Și vîrsta d-tale?

— Nerușinat, urâios! Se pune vreodată vre-unei, femei o astfel de întrebare?

— Ei cochetă! Pentru ce să tănuiesc acest lucru! Oare nu trebuie și d-voastră ca și noi să vă procurați acul de naștere?

— Sunt de douăzeci și șase de ani! Ești mulțumit?

Eduard devenise îndrăsnit, era chiar curagos din depărtare, permitându-și să intrebe de corpul ei; dacă era înaltă sau mică....

— Mai mult înaltă

— Și subțire? — Da. — Blondă sau brunetă? — Blondă — Cu ochii albastri? — Da. — Și cu pelea foarte albă, mă prind! — Prinde-te și vei căștiga.

— Ei, ei! dar... dăta domnișoară trebuie să fi plăcută la privit. Mâna-ți durdulie? sau foarte fină și lungă?

— Oh, dar de ajuns, domnule! Până unde ai merge cu întrebările dacă te-ă lăsa?

Fă-mi mai bueuros plăcerea descriindu-mi acum silueta d-tale.

— Stau gata la ordinile d-tale domnișoară? Și Edmond îi satisfăcu numai decât curiositatea și îi vorbi pe cât de exact pe atât de convenibil despre înalta sa talie despre părul seu negru și despre barba sa în cioc.

*

Încep pe început Edmond Charoy fu atât de mult cucerit de aceste conversații de treacăt de vreme, de distracție, încât se îmamoră de depărtata sa interlocutoare și tovarășă și se decise să o viziteze ca să se convingă dacă portretul ce ea și-l făcuse era asemenea realității.

„Da, pe credința mea, mă voi duce! Și dacă într'adecă e atât de drăguță... pentru ce să nu-i cer mâna? Căci e o persoană onestă, care a dat dovedă de curaj și de judecată, care are inimă și bun simț, care în fine este dintr-o familie excelentă...

E fără avere, dar nu trebuie se aibă gusturi costisitoare... Poate că năș face o treabă așa de rea luându-o de soție...

Dar' da!"

Și fără a încunoaști pe domnișoara Valdier, Edmond Charoy, cenușașul seu de birou din R... un concediu de două zile și pleca la Paris.

Ne voind să iee nici un angajament precipitat, doritor de a-și păstra până în sfîrșit independența și de a se putea retrage liber și ușor, dacă în contra așteptării sale să fi înșelat, Edmond își imagină să facă aceasta călătorie fără stirea colegiei sale și să o vază fără ca el să fie văzut.

„Virtutea ei îmi convine. Dacă și fizicul îi este în conglăsire, — eu care tocmai adorez blondinele, blondinele svelte, înalte subțiri, — mă spun mă înrolez la viața casnică.

*

Prudentul și pusilanimul băiat putu fără greutate să-și execute programul: cunoștea adresa d-șoarei Maria Valdier, strada universității nr. 198, știa cări îi erau orele de serviciu, — același ca și ale lui, — și în dimineața sosirii sale se duse să se pună la pândă în apropierea locuinței tenerei telegrafiste.

„Voi vedea chiar eșind dela locuința sa fiindcă precum la opt ore trebuie să fie în biroul seu.

De fapt la jumătate la opt, o tineră fată înaltă blondă, cu ochii albastri ca cununa, cu față albă ca crinul trecu peste pragul casei...

Era ea. Fără a zice un cuvânt Edmond îi păsi pe urmă, trecu înaintea ei ca să o primească și mai bine, își scurta pasul ca să contemplă și admire din nou.

Într'adecă, tinera fată era admirabilă, de o frumuseță impreunată cu eleganță, de un farmec și de o suverană distincție și care realiza în toate privințele idealul tinérului.

Întreaga-i ființă era fermecătoare până la mâinile-i înmănușate în mănuși castani și cari se vedea a fi mici, drăgălașe și durdulii.

„Dar' nici-o dată năș putu mai bună murmură Edmond cu față strălucind de bucurie, fermecat și răpit. Nici-o dată năș fi sperat. Este, o întemplantare a norocului, pe cuvântul meu! o binecuvântare a cerului. Numai de m'ar voi, de nu m'ar respinge! O, Dumnezeule, dar' de mă va refuza!...“

Cu toată sfiala sa, cu toată temerea sa naturală și continuă poate că și-ar fi luat din beția amorului seu atâtă curagiu ca să agrăescă pe tinera fată și să-i descopere incognito-ul seu; dar' ea nu mai era singură; continuându-și drumul întâlnirea încă toware de ale sale, colege, cu cari începu să converseze drăguț și Edmond Charoy văzu grațioasa și

sprintena ceată întrând sub înalta boltitură a biroului central al telegrafelor din strada Grenelle.

„Ce să fac? Să-i scriu oare? își zise el. Nu, epistola mea ar putea ajunge în mâinile tatălui meu. E mai bine să o previn la reîntoarcerea mea, să vorbesc cu ea prin firul telegrafic, asta e mai simplu... O, numai de-a consimți, de-a putu dispune liber de sine! Dar' de va fi angajată cu alt cineva? Dar' nu, ea mi-ar fi mărturisit.

*

Edmond era atât de îndrăgostit, într-o așa stare de entuziasm și esaltație, încât se decise să se reîntoarcă îndată la R... și să alerge la părinții sei să le declare intenționile sale și să-l roage pe tatăl seu ca să fie gata să merge să-i petească pe d-șoara Valdier.

Tatăl Charoy strîmbă puțin din față.

„Atâta jertfe perdu! Un copil pentru care am asudat sudori de sânge! Să-i iee de soție o fată fără nici o avere! Ah, cine ne-ar fi prevăzut-o asta? Oare am meritat-o?... În fine, dacă te iubește! De altfel ești în vîrstă ca să te ști conduce singur, fiul meu, și dacă îți convine să ai parte de miserie...“

Dar' se supuse.

„Când vei voi, mă voi decide, mă voi duce“ susțină cu o față încruntată, ursuză, scuturând supărat din umeri.

Întors la birou, abia așezat înaintea aparatului seu, Edmond intră în conversație cu Maria.

„Ce s'a întâmplat cu d-ta în aceste două zile din urmă? îl întrebă ea mai întâi. Înlocuitorul d-tale mi-a spus că n'ai fost bolnav.

— Nimic, am lipsit pentru d-ta... Am fost în Paris ca să te văd...

— Ce-mi spui? — Și te-am văzut, te-am urmărit dela locuința d-tale până la administrație.

— Ce minciună!

— Te asigurez!

— Dar' pentru-ce?... Ce înseamnă asta?...

— Fiindcă te iubesc, fiindcă...

Și Edmond îi mărturisi tot amorul ce-l simte pentru ea și o rugă să nu-i respingă rugarea...

„Aștept numai autorizația d-tale ca să spun tatălui meu să se ducă la al d-tale, ca să-i adreseze rugarea mea.“

Deși puțin uimită prin această neașteptată declarație, Maria Valdier nu întârzia să reculege și cum în sfîrșit, caracterul blând și ușor și felul de spirit al corespondentului seu, pe care în timp de patru luni a avut ocazie de destulă să-l studieze nu-i displăcea, nu voia de loc să-l descurajeze, din contra îi și promis că dacă tatăl-șe Edmond se va prezenta la ea acasă vor fi primiți în mod favorabil.

*

Edmond Charoy obținuse două zile de concediu și acum cu ocazia unei căsătorii sale având lipsă încă de un concediu cel puțin de trei săptămâni, crezut că e mai bine să nu abuseze de liberalitatea administrative și să lase singur pe tatăl-șe ca să plece și să-i împlinescă misiunea oficială pe lângă comandantul Valdier.

Dl Charoy pleca și terminându-și misiunea, se grăbi să-i anunțe fiul, că dorința îi-să împlinit și că poate cu toată siguranță să-i avizeze șefii despre evenimentul ce se pregătea și să-i ceară concediul din vorbă,

Acese dispoziții luate, Edmond pleca după tatăl-șe, care încă în aceeași zi îl conducea la dl Valdier.

Maria, la rîndul ei, încă își intrerupe serviciul, și prevenită de aceasta vizită se pușe în paradă, gata de a putea primi cu toate onorurile pe dl Charoy și fiul seu când vor fi introdusi în salon.

Sficioas, de altfel ca de comun, când se află în prezența străinilor, zăpăcit, năucit, Edmond sta în picioare lângă scaunul ce îi se oferă și nu avea forță să articuleze un singur cuvânt.

Privea cu ochi spălioși, gura deschisă brațele oscilațioare...

Nu era ea! Nu era colega pe care o văzuse eșind dela ea de acasă, pe care o escortase într-o dimineață până la biroul central...

Asta nu era blondă: era roșetică de un roș-galben deschis, de un roșu de vulpe său veveriță.

Asta nu era înaltă și subțire; asta era de talie mijlocie, aproape mică și îndesată... Ah ! !

Ce! Asta să fie domnișoara Valdier, corespondenta sa? Ea avea îndrăsneala să se afirme blondă, avea curagiul să se proclame subțire! Ei bine, în acest cas ea avea despre farmecile ei o frumoasă opinie, ah! da.

Si ochii sei încrucișați! Ochi albastrii, da, nu se poate să sădă, ochi vineți galbini, albastri ca faianță; dar', la naiba, ochii ei n'ar fi perdu nimic din cereasca lor coloare, dacă ar fi fost drepti.

De unde provine eroarea? Căci era greșeala vădită, confuziune materială, falsificării de identitate...

„Cum! dumniata ești, domnia-ta cu care corespondaș eu!

Da, domnule.

— ...corespondă eu de patru luni?

— Dar' da, domnule. Ar trebui să mă recunoști, fiindcă mi-ai mărturisit că ai fost în Paris și m'ai urmărit.

— De sigur, de sigur, gângăvi Edmond, care nu știa ce să mai zică nici ce să facă care tremura mai tare ca ori-când și se temea peste măsură să nu apăre ridicul.

*

Comandantul Valdier învita încă în aceeași seară la cină pe viitorul seu ginere și pe dl Charoy și venind ca să se pună la masă Edmond primă deslușirea acestui deplorabil quiproquo-(înșelări).

„Ei, vino să te prezentez amicei mele Berta, domnișoara mea de onoare, și zise vîtoarea sa soție conducându-l înaintea unei înalte tinere fete, adevărată blondă, aceea, blondă ca grânele coapte, cu ochii de azur, cu ținută de zeiță și talie de crin.

Domnișoara Berta Mailly încă e o colegă, adăuse Maria Valdier. Ah, ah, la aceasta nu te așteptai. Ea a intrat deodată cu mine în administrație și pe lângă aceasta locuim sub același copriș.

— Ah? d-șoara locuște...

— Aici în curtea asta, în etajul al treilea.

— Și noi suntem...

— Noi suntem colegi tus-trei! termină Maria bătând veselă în palme, în palmele sale mărișoare, roșii ca de degerătură.

— Ah! acum înțeleg! murmură într-aceste Edmond.

O recunosc... Eată, e aceea pe care am urmărit-o, pe care am ținut-o într'adecă de corespondenta mea... Ah!!“

*

Edmond nu era dintre acei oameni care să nu se îngrozească de loc a se da înapoi vezând că au mers prea departe. Merse deci mai departe, se înfățișa înaintea primarului și se prosternă la treptele altarului, alătura miresei sale îmbrăcată în alb.

Dar' dacă este o divinitate pentru oamenii bravi, dacă norocul vine, în ajutorul celor îndrăsneți, trebuie să credem că el proteje uneori și pe cei timizi și poltoni, fiindcă eroul nostru n'au să regreteze aceasta uniune atât deizară încheiată.

Nu! nici pe departe.

Ori-cât de roșietică și îndesată era și împotriva prea evidențelor iluſiunii ce și-l facea destre atracțiunile ei fisice, Maria Valdier poseda incontestabile calități morale, singurele, pe care, după cum se zice, timpul le respectează.

Ea își înconjură bărbatul cu iubire și îngrijire și știu să-l facă foarte fericit.

Aceasta fericire durează încă cu prisoșință.

Persoanele noastre locuiesc de prezent într-o suprefecțură din Bretagne, unde Edmond își ocupă postul de telegrafie și postă ce i-să încrătină după espirarea concediului seu obținut pentru a se căsători.

Femeia sa, excorespondenta a înceitat de a se ocupa cu serviciul telegrafic pentru a-și folosi tot timpul cu îngrijirea casei și a se consacra educației fetiței și celor doi mici copilași ai sei.

Nu se căște pentru aceasta schimbare de funcții.

Motiv de divorț.

— Doamna Ghimpecescu s'a despărțit de bărbatul ei, pe motivul, că el i-a zis în o stare turmentată:

„Scumpă, dragă Elviră, ângerul meu!“

— Să poate, dacă i-a zis scumpă, dragă, ângerul meu?...

— Da, așa i-a zis, numai cât *Elvira o cheamă pe fata din casă...*

Inelul lui Horus.

— Ioveste din Egiptul antic, de Boleslav Prus. —
(Urmare și fine).

Ccancelarul s'a închinat până la pămînt, dar' înainte de ce s'ar fi depărtat, a intrat repede pontificele:

— Horus — a strigat acesta, — în clipa următoare marele Rhamses va fi la strămoșii sei în împăratia umbrelor, și inima lui va fi cîntărită pe cîntarul lui Oziris. Deocamdată încă tot el e domnitorul nostru, dar' din clipa în care inelul sfânt al faraonilor va străluci în degetul tău, dispune, ear' noi te vom asculta, chiar de ai poruncii se dărîmă templul făcător de minuni al lui Ammon. Căci prin graiul domnitorului grăește Oziris.

— Nu voi dărîma temple, — a răspuns Horus, — din contră vom zidi altele noue și voi înmulți comorile preoților nostri. Numai aceea doresc, să scrii ordin, ca sfintele moaște ale mamei mele Iephora să fie transportate în catacombele regești. Să scrii și un alt ordin prin care iubitei mele să i-se redea libertatea. Așa poruncesc.

— Îți începi domnirea cu fapte înțelepte — a răspuns pontificele. Voiu serie numai decât rescriptele. Îndată ce le vei sigila cu inelul faraonilor, aprind felinarul acesta, ca să fac cunoșute poporului faptele tale bune și să dau de știre Berenicei amorul tău și libertatea ei.

Acum intră cel mai înțelept dintre înțeleptii medici ai templului carnachian și se închină în fața prințului.

— Horus, ce palidă 'ti-e față! — zise el. Nu mă miră însă paliditatea ta; doar' moșul tău, Rhamses, se luptă cu moartea. Acest rege al regilor nu poate suporta efectul medicinei, pe care numai silit 'i-am dat-o. Deja numai substitutul pontificelui mai e lângă el, ca să-i fie martor la oftatul cel din urmă și pentru-ca îndată ce va închide ochii să-'i aducă inelul faraonilor, simbolul sfânt al domniei absolute. Dar' ce ai, stăpâne? Acum ești încă și mai palid!

— Esaminează-mi rana dela picior, — răspunse Horus gemend și s'a așezat pe un scaun de mătasă aurită, împodobit cu un cap de cioră.

Medicul a îngenunchiat, a examinat rana, apoi a sărit sus plin de groază.

— Horus, — zise el desesperat, — te-am mușcat un paiangen veninos.

— Trebuie să mor? Să chiar acum? — grăi prințul cu graiu abia de înțeles.

Apoi după tăcere de o clipă a adăgat:

— Să-mi spui adevărul. Trebuie să mor curând?

— Înainte de ce discul lunii se va ascunde după palmierul acesta.

— Oh! Așa de curând? Să Rhamses va trăi mai departe?

— Nu știu. Poate că-'i aduce deja inelul cel sfânt.

— Răspunde — grăi Horus și luă de mâna pe cancelarul. Dacă ar fi să mor în clipa aceasta, ați esecuta poruncile mele?

— Oh, Horus, de-ai ajunge etatea moșului tău! — răspunse cancelarul. Dar' ascultă De-ar trebui chiar în clipa aceasta să te prezenti înaintea judecății lui Oziris, îți execută înșe toate poruncile, dacă va fi pe ele sigilul inelului faraonilor.

— Unde e înșe inelul? — întrebă Horus.

— Un curtean îmi spuse adineatori, că marele Rhamses tocmai acum își dă oftatul din urmă, — răspunse încet cancelarul.

— Am dat poruncă unui substitut al meu, — grăi pontificele, — să-'i aducă inelul îndată ce înima lui Rhamses va înceta să bată.

— Mulțumesc, mulțumesc, — răspunse Horus. Oh, ce cumplit mă doare! Oh, ce chinuri! Dar' nu voi murî de tot: în pacea, în fericirea poporului meu și în binecuvîntările lui voi trăi mai departe — apoi va fi liberă Berenicea mea... Cât mai trăesc încă? — întrebă apoi îndreptându-se spre medic.

— Moartea se apropie din depărtare de o mie de pași, — răspunse trist medicul.

— Nu auzi, vine cineva? — întrebă de nou Horus.

— Liniște mută era pretutindenea.

Discul lnnii cu fiecare minut se apropiat mai mult spre palmierul fatal și chiar ajunsese deja frunzele lui; nășipul de aur picura încet din pompoasa clepsidră.

— E încă departe? — întrebă Horus.

— La opt sute de pași — răspunse medicul. Tare mă îndoesc, că nu vei ajunge să pui sigilul pe toate poruncile tale, de ță'l-ar aduce chiar în minutul acesta.

— Dați-mi aci scrisorile — grăi prințul aplecat cu urechea spre apartamentele de locuit ale regelui. Tu preotule numără necontenit: căt timp mai am ca să pot să-mi împlinesc dorințele mele cele mai plăcute.

— Șese sute de pași! — grăi medicul șoptind. Ordinul prin care reducea dările și regula timpul de muncă a sclavilor, căzu din mâinile prințului.

— Nu auzi, nu vine cineva?

— Patru sute de pași! — grăi medicul.

Horus o clipă stătu pe gânduri, apoi scăpă din mâna și ordinul ce se referea la moaștele mamei sale.

— Treisute de pași! Aceeași soarte o avu și ordinul, ce avea să recheme din asil pe instructorul prințului.

— Două sute de pași!

Buzele prințului vinețiră, cu mâna tremurătoare aruncă ordinul prin care interzicea mutilarea prisonerilor de răsboiu și mai ține în mâna numai cel prin care voia să elibereze pe Berenice.

În tăcerea ca de mormînt se auzi deodată sgomot de pași. Substitutul pontificelui intră grabnic în sala faraonilor; Horus întinse mâna spre el.

— Să întâmplat minune mare! — grăi nou venitul. Marele Rhamses s'a scutat din asternut sănătos ca mărul și încă înainte de răsăritul soarelui voește să meargă la vînat de lei. Ca semn al grației sale regești, Horus, te învită și pe tine să-ți însoțești.

Horus aruncă o privire nespusă de tristă spre țermul celalalt al Nilului, unde din închisoarea Berenicei lucea o lumină palidă și două lacrămi de sânge curgeau lin pe fața lui nobilă.

— Tu nu răspunzi? — întrebă trimisul lui Rhamses

— Ori nu vezi, că a murit — grăi încet cel mai înțelept dintre înțeleptii templului carnachian...

Eată, vedeti însă-vă și înțelegeți: astfel de vane sunt speranțele omenești și astfel de nepătrunse destinele, pe cari cel vecinie, cu litere de foc le serbează pe boltă cerească.

Stelele.

»Din lacrămile noastre calde
Ce curg pe visele 'n ruine,
Răsar pe ceruri albe stele
Ce licăresc în nopți senine.

Așa 'mi-a spus bêtârâul preot
Albit de ani și zile grele,
Si-am înțeles și eu atuncia
De ce's pe cer atâtea stele.

L.

Despre femeile române.

Regina României, duioasa poetă Carmen Sylva a scris înainte de anul nou, pentru revista franceză »Les Annales politiques et littéraires«, împreună cu alți scriitori, despre frumusețea femeină în toată lumea.

Eată ce cugetă Carmen Sylva despre românce:

Frumusețea femeii române a fost timp îndelungat renumită. Dar' lumea ignora curajul și devotamentul ei, căci istoria acestei țări aproape nu e cunoscută în Europa.

Fetița română, în etate de doi ani, cu ochii mari și melancolici și cu părul ei stufoș și negru, cu limbajul ei limpede și senin, este de o precocitate surprinzătoare. Când a ajuns de cinci ani, ea este deja mamă mititică a fraților și surorilor ei. La opt ani este aproape fată mare. Adevărat, că acum nu se mai mărită la etatea de 12 ani, căci aceasta ar fi contra legii celei noue. În schimb se revanjează cu studiul. Ea face bacalaureat (maturitatea) se face doctoriță: trebuie să dea drum liber prisosului, ce coace și se frămîntă sub acele sprâncene mari și drăgălașe.

Înainte de asta cu patruzeci de ani, străinii erau surprinși întrând într'un salon și

văzând acolo numai frumuseți desăvîrșite. Dar atunci viața era atât de simplă! Astăzi viața este atât de grea. Copilele de zece ani împărtășesc deja grijile părinților și știu foarte bine, că nu totul este coloare de trandafir în lumea aceasta.

Sacrificiile și grijile sunt poate folositoare sufletului — și încă cât de folositoare! — de sigur însă sunt vătămoatoare pentru desvoltarea corpului, care nu mai crește ca o floare frumoasă, drăguță și scutită de griji: fără se mai vorbim de plăcerile lumești, cari nu erau cunoscute odinioară și cari au devenit tot așa de vertiginoase și luxoase, ca și în alte țări.

Dar' este imposibil de a se opri, mai ales într-o țeară ca România, care a făcut sfârșări supra-omenești pentru a ajunge în timp foarte scurt la nivelul de desvoltare al celorlalte. Trebuia vrând nevrând să cadă în multe greșeli, multe prăpastii neprevăzute. Va surprins mișcarea cea mare, iubitele mele femei române, pe cari v'am studiat cu toată atențunea și din tot sufletul meu. Și contez în viitor pe voi, cari n'ați lăsat să vi-se prăpădească țeara prin atâtea invaziuni, că îi veți da încă eroi de ai gândirii și de ai sabiei, îi veți da încă mame nobile și mândre, cari vor avea întrînsele toată seva solului acelui bogat și roditor, care le-a născut și hrănit.

Nu o pot suporta.... singur.

X. rămase văduv. El lăsă să se grăveze pe peatra dela mormântul soției sale urătoarea inscripție:

»Durerea 'mi-e așa de mare, încât nu o pot suporta«.

După un an însă, cu toată durerea, se însură a doua-oară. Atunci mai adaoase la inscripție, drept completare, cuvântul: *singur*.

FELURIMI.

Cât costă o femeie.

O revistă franceză publică niște date interesante cu privire la aceea, cât costă o femeie la popoarele necivilizate, dacă feciorul vrea să se însoare cu o femeie de poziția sa.

În Uganda (Africa) prețul unei femei este 4 boi, apoi câteva cartușe și ace de cusut.

La sălbaticii din California părinții cer pentru fată de obiceiu o jumătate de șir de mărgele. Dacă însă fata e frumoasă și bună econoamă, nu o dau din un șir întreg.

O damă la Cafferi costă, după poziția socială, 2—10 vaci. În Noul-Mexic să dau 6 cai pentru o fată. Tătarii își dau fetele pentru anumită cantitate de unt.

În Ungoro să poate căpăta nevastă și pe plată în rate, dar' socrul nu e obligat a-și da fata, decât după achitarea ultimei rate.

La unele seminții sălbaticice ginerele rămâne la socru, ca slugă și prețul nevestei 'i-se detrage pe rînd din simbrie. La sălbaticii din teritorul Manzonii prețul unei fete e două piei de căprioară. Sunt însă și pe acolo mame usurătice, cari își dau fetele și pe câte o piele de căprioară, ca să nu le îmbătrânească pe cap.

Costumul femeilor.

În Germania și în Austria se duce o luptă înverșunată în contra consumului actual al femeilor, mai ales în contra corsetului. Un pictor german, Schultze-Naumburg a scris o carte despre „Cultura corpului femeilor ca

basă a costumului lor“. Profesorul Roller din Viena tună și fulgeră în contra corsetului. Toată lupta n'are de scop decât se pregătească terenul pentru pantalonii femeilor. Un jurnalist face pe filosoful și zice că rochiile lungi sunt semnul sclaviei. Împăratul la anumite ocasiile se îmbracă în haine lungi, ca să arate că este servitorul statului. Eată oameni, cari n'au ce lucra ceva mai folositor.

Morit și Iuliș.

*Morit e la medicină
Iuliș lucră la mașină;
Din el doctor o se iasă
Și din ea croitorăsa.
Ei se iubesc așa tare
Cât e gata fiecare
La cununie să plece
Dacă fi de aceeași lege.
Legea însă-i la mijloc
Care-i fine-acum pe loc.*

*Morit ar vrea ovreește
Iuliș însă ungurește
Cununia să se facă.
Legea, așa nu se-mpacă.
Morit stă și se gândește
Și la Iuliș îi grăește:
— »Dragă Iuliș! hai ascultă
Numai face vorbă multă;
Lasă-ți legea ungurească
Și ia legea ovreească.
Ca să fi de legea mea
Să ne putem cununa.*

*Iuliș nu se învoește
Ea pe Morit îl vestește
Că n'o face nici-o dată
Chiar de-ar să că stă tot fată.
— Moritz! de vrei să mă iezi
Fă-te Ungur din Ovrei
C'au făcut și alții asta:
De nu vrei, atunci basta.*

*Hm, la ce te-ai gândit neică
Să mă faci pe min' ovreică;
Moritz! prea şiret 'mi-ai fost
Eu rămân ce sunt și-am fost.*

*Plini de gânduri, fiecare
Se întorc la ale sale,
Dar' iubirea afurisită
Îi aduce în ispătă.*

*Morit s'a și hotărît
Legea lui 'și-a părăsit
Și lui Iuliș acum scrie
Se vie la cununie:
— »Dragă Iuliș fii pe pace
Am făcut ce tie-ți place
Legea mea cea ovreească,
Am făcut-o ungurească;
Ne putem dar' cununa
Că și io's de legea ta.«*

*Iuliș încă pe deoparte
Face lui Morit o carte
Și-i trimite o scrisoare
Ce conține următoare:
— Morit, scumpul meu iubit!
M'am gândit și resgândit
Legea mea 'mi-am părăsit
Ca să ajungem la sfîrșit;
Mi-am schimbat și legea mea
Numai ca să fiu a ta
Sunt ovreică ca și tine
Hai! ne cununăm chiar mâne.*

De sub Surul.

1903.

Eroul național al Venezuela.

Conflictul dintre Venezuela deoparte și Germania și Anglia de altă parte s'a sfîrșit și în urma acesteia nu va isbuti nici răscoala internă, ce să iscăse.

Din acest incident credem de interes a da unele date despre liberatorul și eroul național al Venezuela și în parte a Americii-sudice, Simeon Bolivar.

Bolivar s'a născut la 1783 în Caracas, capitala Venezuelei, care atunci era provincie spaniolă. Venind la studii mai înalte la Madrid și călătorind prin Europa, Bolivar a văzut ultimele acte al revoluției franceze. Întorcându-se în patrie a luptat pentru eliberarea ei și la 1820 bătând în o luptă decisivă armata generalului spaniol Torre, și-a văzut-o independentă. El a împreunat în o alianță statele Columbia, Venezuela și Ecuador și s'a nisuit să facă ordine și în Peru și Bolivia, țeară care s'a numit după numele lui. Lupta lui pentru libertate a fost ideală, curată. A murit în etate de 43 ani, în culmea puterii și deplâns de mulți de oameni.

Cale bătuță.

A căuta soț sau soță de căsătorie pe cale ziaristică, nu e ceva nou. Calea e bătuță de mult. În un ziar german cîtim, că a trecut o sută de ani, de când a apărut în Germania primul inserat de căsătorie. Ziarul care a publicat, la 23 Ianuarie 1792, acest inserat, se numea *Hamburgischer Correspondent*. Cetățeanul, care își căuta soție „dreaptă la suflet și cu gândul serios“, se provoca la obiceiul din Anglia. Se vede deci, că în Anglia inseratele de căsătorie erau cunoscute înainte de 1792.

Dintre anunțurile familiare cele dintâi ce s'u publicat în zile, au fost anunțurile despre easuri de moarte. De aceste aflăm în ziarele din 1790. În 1794 încep a se publica și stiri despre fidanțări și cununii.

Numele Papilor.

De obiceiu nou alesul papă își schimbă numele. Nu e obligament, dar' din secolul al XVI. înceoace numai doi papi 'și-au păstrat numele și pe tronul papal: Adrian VI. și Marcel II. Din stima față de apostolul Petru nici un papă n'a adoptat numele de Petru. În total papii au avut 81 de nume diferite. Cu numele Ioan au fost 23 de papi, Gregoriu 16, Coloman 15, Benedict 14, Inocențiu și Leo 13, Stefan 10, Piu 9 etc.

Cei mai bătrâni domeni.

După datele statistice în Germania sunt 778 de oameni, cari au ajuns la etatea de 100 ani, în Franția numărul lor este de 213, în Anglia 146, în Scoția 46, în Norvegia 23, în Suedia 10, în Belgia 5, în Danemarca 2. În Elveția nu s'aflat nici un om de o sută de ani, ear' în Spania sunt 401 oameni treceți peste 100 de ani, în Serbia 575. Cel mai bătrân om este de prezent Bruno Cotrim corăbier în Rio de Janeiro (America-sudică). El este de 150 de ani, dar' aceasta ni-se pare că sună prea americană.

Din școală.

Învățătorul: George, să-mi numești cinci animale, car trăiesc în zona caldă, pe la ecuator, *George:* Trei lei și doi elefanți!

De-ale casei.

Durerea de cap.

Un medic din Londra a făcut numeroase cercetări asupra cauzelor durerilor de cap.

Mai toată lumea crede, că dacă are durerea de cap, e destul se ia puțină antipirină și îi trece ca-si-cum durerea de cap ar fi la fel la toată lumea. Aceasta este o idee greșită. Fiecare durere de cap își are cauza să și această cauza se poate recunoaște, luând seama unde este locul durerei. Astfel dacă durerea este la frunte, pe deasupra ochilor, dacă mai e și amețelă, lipsă de poftă de mâncare, atunci cauza este că stomacul e stricat. Se ia în casul asta o curătenie, un purgativ, căutăm să mânăcam mai puțin și durerea de cap trece.

Dacă durerea din partea frunței este violentă, dacă bolnavul are căldură, atunci e un cas serios, e un semn că o boală serioasă e pe cale de-a sosi și atunci e bine să se chemă un medic.

Dacă durerea în dreptul frunței ține multă vreme, cu toate că bolnavul nu are nici căldură, nici amețeli, atunci e bine să se examineze pieptul.

Dacă durerea e la ceafă, atunci e o boală de ficat și e nevoie de o dietă prescrisă de către un medic.

O durere puternică, înpungătoare în ambele tâmpile, e un semn de lipsă de sânge. Când durerea e numai într-o singură tâmplă, e un semn de nervositate și în acest cas bolnavul ar trebui să stee liniștit, la întuneric.

Dacă durerea e în creștetul capului, aşa că s-ar părea că o greutate apasă pe creer, atunci e un semn, că creerul este obosit în urma unei munci intelectuale. În acest cas bolnavul trebuie să se odichnească, să nu lucreze, cel puțin vre-o 12 ore.

Dacă durerea este la intervale scurte și străbate tot capul, atunci provine dintr-o reacție, dintr-un curent și e de natură reumatică. În acest cas trebuie să ținem capul cald și să facem o baie de aburi.

Pentru stîrpirea șvabilor și rușilor.

În 400 grame apă (4 deci) se ferbe 100 grame alaun (peatră acră) și cu aceasta se stropesc toate unghețele și crepăturile. După aceea se amestecă ghips albastru cu făină și se împrăștie pe locurile anumite. Mijlocul acesta nimicește cu siguranță uricioasele insecte.

Curățirea mănușilor.

Mănușile glacé se pot curăța cu succes în modul următor:

Muiem o bucată de flanelă în apă cu soponele (apă săpunoasă), o stoarcem și o frecăm cu săpun, apoi trăgând mănușile pe degete, le frecăm cu bucată de flanelă. După aceasta clătărim flanela în apă curată, o stoarcem și frecăm de nou mănușile cu ea, curățindu-le de soponele.

Se poate folosi însă și benzină, în care avem să muiem flanela.

Mijloc de a face să dispară mirosul în camera unde s'a văpsit.

Nu este nimic mai displăcut, pentru multe persoane ca mirosul ce se răspândește în camera văpsită de curând. Acest miros din cauza terpentinei și altor substanțe ce conține văpseaua, provoacă migrene, din cauza că aceste substanțe consumă oxigen din aer. Pentru a face să dispară acest miros, se pune

în mijlocul camerei un vas deschis, ca farfurie, strachină etc., plină cu clorură de calciu. Să se închidă atât ușile cât și ferestrele în timp de 24 ore, în urmă se va deschide toate pentru a produce un curent de ventilație. Tot mirosul va fi dispărut în scurt timp.

Contra iritației violente.

Se iau cinci picături de acid valerianic pe o bucătică de zăhar.

* Din România. *

Ziarele germane dau ca sigură știrea, că principalele moștenitor al Germaniei în calea spre Constantinopol, va vizita pe la finea lunii viitoare Curtea regală română.

În curând se împlinesc 50 de ani dela deschiderea teatrului național în București. Ziua aniversară să va sărbători cu pompă deosebită.

Artista dela teatrul național, doamna Aristița Romanescu se retrage de pe scenă, împlinind 30 de ani de lucrare artistică. În onoarea ei s'a dat în 27 Februarie c. un frumos festival la teatru, la care au asistat și Suveranii.

Vineri săptămâna trecută a fost o ciocnire de tren în gara Câmpina. Două persoane au fost grav rănite, iar trei mai ușor.

De-ale bucătăriei.

Tortată Dobos.

Intr'un vas se pună la foc 6 ouă întregi 3 dkg. zăhar, puțină vanilie și 2 table de șocoladă și se mestecă bine până ce începe a ferbe, se pună la o parte și după ce s'a răcit se adaogă încă 25 dkg. unt proaspăt care trebuie frecat până ce devine spumos. Cu acestă masă se umple 6 oblate de Karlsbad; pe oblată cea deasupra se pună marmeladă și se varsă cu glazură de șocoladă.

Tortată de pâne.

28 dkg. zăhar pisat fin se freacă bine cu 6 ouă întregi și 6 gălbiniști timp de o oră întreagă, se adaugă după aceea 28 dkg. migdale pisate și necurățite, 1 tablă de șocoladă, puțină scorțișoară și o farfurie de pâne bine mărunțită. Tortata aceasta se coace într'un castrol bine uns. După ce s'a răcit se tăie în două, se umple cu marmeladă și se toarnă glazură de rum peste ea. Glazura 30 dkg. zăhar fin pisat se freacă timp de $\frac{1}{4}$ de oră cu 3 linguri de rum tare și tot atâtă apă.

Carne cu chimin.

Se iau $\frac{3}{4}$ de chilă de carne de vită și se tăie în bucățele mici ca pentru tocana. Se prăjește apoi jumătate de ceapă tăiată într-o lingură de unoare în care se pună carne. Se mai adaugă multisori chimin și se lasă să fearbă până se înmoie bine și din cînd în cînd se pună puțină apă sau supă carnea să fie mustoasă.

În urmă se mai adaugă puțină smântană, și se garnisește cu găluște fine.

De-ale toaletei.

Contra petelor de ficat.

Acid nitric basic de Vismuth 2 grame. Pecipitat alb de mercur 2 gr.

Untură de porc 20 gr.

Seară înainte de culcare se ung petele cu alifa aceasta.

Alifie pentru buze.

Ceară albă 10 grame.

Ulei de olive 20 grame.

Suc de citronă 1 gr.

Ulei de Bergamot 1 gr.

Carmin 1 gr.

(Recetele aceste se pot comanda în farmacie).

Posta abonaților. *)

Răspuns „Neesperiei“.

Ai întrebat în nr. 2 că e permis să dai unui tinér fotografie? Eu sunt de părere, că nu. Știu un cas, când un tinér se fălea cu intimidarea unei tinere dame, arătând la toată lumea fotografia ei. Vrei să pățești și d-ta așa?

Abonanta din Cluj.

* Ai deplină încredere în tinérul, care îți cere fotografie? În cas, că da, ai putea să î-i dai, dar și atunci e cu risici. Se poate să se strice prietenia dintre Dv. Dacă ati fi fidanțați d. e. atunci se poate.

Neli din Câmpie.

Î dilemă.

Rog pe iubiții cetitorii și cetitoare a-mi ajuta să ies din încurcăla, în care mă aflu. Sunt tinér cu poziție bună și vreau să mă însor. Din d-rele, căte cunoște, două mă încântă mai mult. Pe una din ele aș vrea să o iau de soție. Dar pe care? Aci e greu de a dilemă. Amândouă sunt frumoase, drăguțe, culte și cu zestre și amândouă brunete, după gustul meu. Amândouă au simpatie față de mine. Una însă, Elena, are numai mamă, iar ceealaltă Irina, are numai tată și un frățior.

Pe care îmi sfătuji să o cer de consortă? Rog de răspuns la „Posta abonaților“.

Știri de pretotindenea.

Alegere de episcop.

În 12 Februarie n. c. la sărbătoarea Trei-Sfinți a fost alegerea de episcop al eparchiei gr.-or. române a Aradului, după ce alesul de mai nainte, Vasile Mangra, vicar la Orade, nu a fost întărit.

Ales a fost cu majoritate de voturi așesorul din Arad, Ioan Ignatie Papp.

Nou alesul episcop s'a născut la 1850 în Pociovaliște (Bihor). A studiat în Beiuș și teologia în Arad. Întrând în serviciul consistorului arădan, a înaintat în posturile bisericesti până la așezatorat.

Ioan Ign. Papp a fost omul muncii și al păcii. Se crede, că alegerea lui va fi aprobată.

*) Posta abonaților, cum o arată și numele, să pună la dispoziția abonaților pentru întrebări și răspunsuri de ori-ce fel. Rugăm pe onorații cetitorii a se folosi de ea cât mai mult: ea este asemenea unui salon unde să conversează despre toate lucrurile, serioase și hazlii. Deja am primit câteva întrebări.

Redacțiunea.

Iubileul Papei.

În 20 Februarie c. s'au împlinit 25 de ani, de când a fost ales cardinalul *Pecci* de papă, luându-și numele de *Leo XIII*. Aceasta zi iubilară a fost sărbătoare cu mari festivități în toată lumea catolică, dar' îndeosebi în Roma. Papei 'i-s'au făcut mari ovații și 'i-s'au dat daruri prețioase. Între altele amint-

Nr. 1. Haină de fetiță de 8—9 ani.

tim *cheile*, cari conțin 10 mii de galbini, apoi o *tiara*, lucrată cu mare artă etc.

Biserica gr.-cat română a sărbătorit această zi. Provincia metropolitană a trimis Sfinției Sale o frumoasă adresă de urare, în limba latină.

Centenarul lui Quinet.

În 4/17 c. s'au împlinit 100 de ani dela nașterea marelui patriot francez, *Edgar Quinet*. Aceasta zi a fost sărbătorită în Franția cu pompă deosebită. Români asemenea au luat parte la sărbătorirea acestui nemuritor bărbat, fiind el un mare apărător și sprințitor al poporului român. Quinet a fost ginerile marelui nostru Asachi și 'i-s'a dat și cetățenia română. El a apărut ca română în fața Europei la unirea principatelor române, arătând în scrisurile sale originea noastră română și vrednicia noastră.

În România memoria acestui bărbat a fost sărbătorită la Academie, la senat și cameră, unde s'au ținut vorbiri și s'au espedat depese la Paris.

Binecuvîntată fie amintirea lui Quinet și a tuturor acelora, cari au fost binevoitorii iubitului nostru popor.

Din Balcani.

În încurcăturile din peninsula Balcanică este moment nou nota austro-ungară-rusă. Nota aceasta s'a făcut din înțelegerea Rusiei și Austro-Ungariei și cuprinde dispoziții administrative pentru Macedonia, cari se pretind dela Sultan să le introducă. Ea a fost predată puterilor și Sultanului. În notă între altele se cere numirea unui guvernator pentru Macedonia.

Sultanul, se zice, că aproba cele cuprinse în notă, dar' cine știe, cum le va executa. Și e întrebare, că mulțumiți vor fi cu ele creștinii? Se pare, că nu.

Între aceste pregătirile de răsboiu continuă în toate părțile și ușor ne putem aștepta la o răscoală și răsboiu.

La America.

Este știut, că emigrările din Ungaria la America iau întindere tot mai mare. Din toate părțile țării oamenii iau lumea în cap, fugind de sărăcie. Și Români nostri au început a emigra; deja se află câteva mii în America. Sâmbăta trecută au plecat earăși spre America 32 țărani români din Porumbac și 40 din Făgăraș.

Din Bega-S.-Georgiu se scrie, că plecând un țărănește de acolo cu familia sa la America, sătenii 'l-au petrecut până la gară. Pe tot drumul până la gară cântă un cor de băieți, ear' la despărțire cei rămași strigau: La revedere în America!

În legătură cu aceste amintiri, că Metropolitul Moldovei și al Sucevei, Partenie, la cererea mai multor coloniști români, așezăți în Canada, le-a trimis un preot, pe *Eugenie Ungurean*, care va pleca în curând. Aceasta este primul preot român în America.

† **Dr. Daniil P. Barcianu.** În Sibiu a răposat în 16 Februarie c. *Dr. Daniil P. Barcianu*, fost profesor seminarial și asesor consistorial, în etate de 55 ani. Răposatul a fost un vrednic fruntaș al nostru, Român bun caracter firm. El a desvoltat o activitate literară destul de însemnată. În procesul Memorandului a fost și el osândit și închis în Văt. A fost înmormântat în Rășinari.

Scopul acestui congres este de-a afirma printre un pact încheiat la Roma, unitatea și frățietatea popoarelor latine și a arăta întregii lumi vitalitatea lor.

Maroco e o ciudată țară, ca și Africa, plină de misteruri. Publicul european a fost informat despre triumful armelor Sultanului. Se afirma, că pretendentul la tron, Bu-Hamara a fost prins chiar. De câteva timp însă vin știri contrare, cari spun, că Bu-Hamara a bătut ostile Sultanului și că înaintea spre Fez, capitala țării. Detailuri lipsesc.

Una e sigur, că răscoala de loc nu e potolită și că răsboiu continuă cu înverșunare.

MODA.

Nr. 1. Haină de fetiță de 8—9 ani. Haina, care este simplă și practică se poate confecționa din ori-ce stofă de lână. Partea de-asupra a rochiei se croește în limi rotunde și fără cute. Căpușeala corsajului, se încheie înainte la mijloc. Stofa de-asupra, care în partea din jos se încrește ear' în sus se lasă netedă, se încheie peste un corset de catifea și se încopcă în spătul hainei.

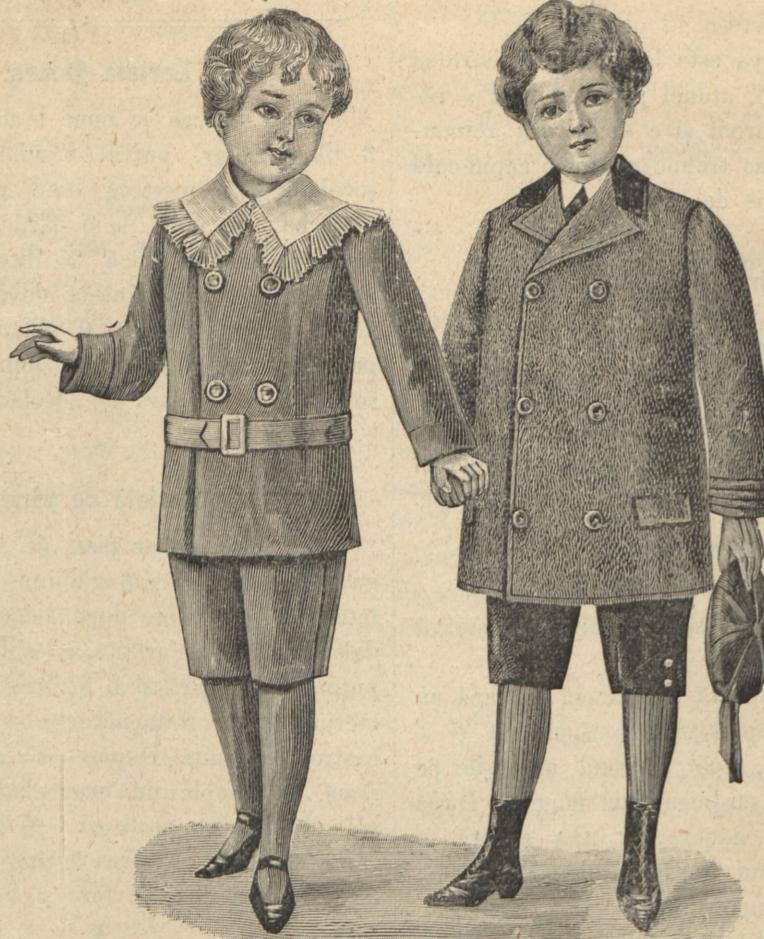
Peste încheietură se aplică o bandă lată pe care se coasă nasturi.

Nr. 2. Palton de copii. Paltonul se poate face din ori-ce stofă potrivită.

Peste tot paltonul se croește ca să fie lejer și la încheietură se aplică două rînduri de nasturi.

Nr. 3. Vestimente de copii. Constanță din pantalonii scurți cari se coasă de peptărul și din blușă. Aceasta se încheie de dreapta și peste ea se aplică o cureau cu copce.

La grumaz se aplică un guler lat provizoriu cu un plissé din stofă deschisă. Mânecile sunt fără crete și strimte.

Nr. 2 și 3. Palton și vestimente de copii

† **David Terfologă.** Tot în 16 Februarie c. a răposat în Vîrșet prot. gr.-or. *D. Terfologă*, în etate de 42 ani. Tractul Vîrșetului a pierdut un harnic conducețor.

Din inițiativa d-lui conte Angelo de Gubernatis și a altor mari bărbați de stat italieni s'a hotărât ținerea unui congres internațional latin, la Roma, în zilele dela 15—22 Aprilie viitor.

Posta redacției.

Sondorlin în Cluj. Rugăm a se comunica numele. Noi în redacție trebuie să știm, cine o scrie.

B. Ti-am trimis nrrii 1 și 2. Dacă nu 'i-ai primit, avizează-mă.

A. L. în As. Mulțumite pentru deosebitul interes. Să va face.